

La Biblioteca Digital de Catalunya, un projecte cooperatiu del CBUC

Albert Boada
CBUC

Origen del projecte

Com a conseqüència de l'èxit del Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC)¹, la Comissió Tècnica del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya² va a començaments de 1997 fixar tres línies de treball:

- Desenvolupar nous recursos documentals d'interès general entre els consorciats, el desenvolupament col·lectiu dels quals comporta avantatges addicionals al simple abaratiment dels costos de desenvolupament d'aquests recursos per part de cada una de les institucions interessades.
- Adquisició i implementació de tecnologies i, especialment, articulació de formes i vies de cooperació que permetin, sobre aquestes tecnologies l'abaratiment dels costos derivats de la disponibilitat del recurs en qüestió.
- Millora i optimització de l'accés al Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC)³ amb l'implementació de la interfície Web Gateway.

Aquestes línies de treball es van traduir en la posta en marxa el 1997 dels projectes de creació d'una *base de dades de sumaris electrònics*⁴ i de *subscripció cooperativa de bases de dades* i el 1998 del projecte de *subscripció cooperativa a revistes electròniques científiques*.

Els treballs realitzats pel CBUC i pels grups de treball amb participació de totes les biblioteques de les institucions del consorci van mostrar la gran interrelació i aspectes comuns que aquests projectes tenien.

A finals de 1998 es va decidir fusionar formalment els projectes de *subscripció cooperativa de bases de dades* i el de *subscripció cooperativa a revistes electròniques científiques* en un nou projecte molt més ambiciós i ampli: *la biblioteca digital de Catalunya*.

En el moment d'aquest canvi qualitatiu aquests dos projectes ja portaven un cert temps funcionant, des del punt de vista operatiu, com un únic per la

¹ <http://www.cbuc.es/ccuc>

² Formada pels directors de les biblioteques de les institucions membres del consorci i el director del CBUC

³ <http://www.cbuc.es/ccuc>

⁴ Ja totalment operatiu i del qual es presenta una ponència en el marc de les presents jornades

coincidència d'interlocutors i empreses implicades, però va ser la coincidència de dos fets clau el que va fer possible el canvi:

D'una banda, l'existència dels treballs previs realitzats per les comissions tècniques del CBUC, i d'altra banda i sobretot, de la situació de consens compartida per les autoritats polítiques, equips rectorals i directores de les biblioteques del CBUC en relació a la necessitat de donar resposta a la necessitat de posar a disposició de la comunitat investigadora i docent de Catalunya una col·lecció bàsica de recursos documentals amb independència de la institució en la qual es desenvolupi la tasca docent o investigadora.

Finançament

El projecte de la biblioteca digital de Catalunya (BDC) va ser presentat al Comissionat per a Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya que el va entendre com un projecte de país, és a dir, com un projecte que ha de permetre la millora de la qualitat de la docència i la investigació de Catalunya.

Així doncs, la biblioteca digital de Catalunya rep suport financer per part de la CIRIT per poder cobrir els sobre costos que el projecte comporta per a les institucions del CBUC.

El suport financer de la CIRIT s'ha fixat, en principi, per a tres anys, període en el qual els responsables de les institucions membres han de determinar un model definitiu de finançament per al projecte.

Selecció dels recursos d'informació electrònica

Els recursos d'informació electrònica presents a la biblioteca digital de Catalunya han sigut rigorosament seleccionats en base a tres criteris:

- Interès per part de les institucions
- Viabilitat tècnica
- Interès econòmic

És a dir, tot producte inclòs a la biblioteca digital de Catalunya ha de ser interessant per a totes les biblioteques, tot acceptant que l'interès pel recurs difícilment pot ser compartit d'igual manera per tots els membres per diversitat de les institucions del CBUC.

Els recursos seleccionats, també han de ser viables tècnicament, és a dir, la qualitat d'ús del servei consorciat no pot ser inferior a la qualitat que les biblioteques poden tenir de forma individual, sino que, globalment, ha de millorar el servei ofert.

Naturalment, els recursos electrònics han de ser econòmicament interessants, és a dir, o representen estalvis nets com a conseqüència d'aplicar economies d'escala als costos individuals de subscripció, o els increments de costos resultants han de quedar compensats per les millores en la qualitat de l'accés aconseguit (per exemple al passar de plataformes novell a interfícies web).

Recursos d'informació electrònica

La biblioteca digital de Catalunya s'articula al voltant de tres eixos principals:

- Bases de dades bibliogràfiques i de text complet
- Revistes electròniques
- Productes d'informació electrònica catalans

La biblioteca digital de Catalunya, es posiciona d'aquesta manera, com una plataforma de difusió i accés als productes electrònics d'informació científica produïts a Catalunya i de temàtica catalana.

Pel que fa a les bases de dades i a les revistes electròniques, la biblioteca digital de Catalunya es centra en productes altament interdisciplinars o d'interès molt generalitzat entre les institucions del Consorci. La BDC tracta de distribuir uniformement l'elecció dels seus recursos entre 6 grups temàtics consensuats amb les institucions membres:

- generals i de referència
- ciències jurídiques i econòmiques
- ciències socials i humanes
- ciències de la salut
- ciències de la natura pures i del medi ambient
- enginyeries

Actualment els productes subscrits són:

- 175 revistes electròniques de gran relevància científica de l'editorial Academic Press (Ideal)
- Bases de dades en servidor local (Ovid): Econlit (economia), Eric (educació) i Medline (medicina).
- Base de dades en servidor local (VTLS): Traces (Llengua i literatura catalanes)
- Bases de dades remotes via web: Mathscinet (matemàtiques), Aranzadi on-line (dret), Cuidatge (Infermeria), Enovit (Enologia)
- Addicionalment, es disposa d'accés a prova a les següents bases de dades d'Ebscohost (remot via web): Academic Search Elite (multidisciplinar), Business Source Elite (economia), CINAHL (enfermeria), HealthStar (medicina), Psycinfo (psicologia), Sociofile (sociologia), Serials Directory (referència)

Accés

La biblioteca digital de Catalunya disposa d'una pàgina web (<http://www.cbuc.es/bdc>) que disposa d'enllaços als diferents serveis. Aquesta pàgina té com objectiu permetre a les diferents biblioteques membres del CBUC seleccionar els recursos que els siguin més interessants i enllaçar-los a les seves pròpies pàgines web, de forma que els usuaris finals puguin accedir

als recursos cooperatius de la biblioteca digital de Catalunya des de la pàgina web de la biblioteca de la seva institució.

El control d'accés als diferents recursos de la DBC es realitza mitjançant control d'adreça IP, de forma que únicament els usuaris autoritzats poden accedir als recursos d'informació, si bé, l'accés és totalment transparent a l'usuari. Tanmateix, per la natura pròpia dels recursos l'accés a les bases de dades de temàtica catalanes és públic i obert a tothom.

Prospectiva

La biblioteca digital de Catalunya preveu que en el futur els estalvis derivats de les subscripcions cooperatives puguin ser usats en noves subscripcions, és per això que es preveu continuar incrementant els recursos d'informació oferts a la comunitat investigadora i docent de Catalunya, raó per la qual des de la oficina tècnica del CBUC es continuen mantenint intensos contactes amb els proveïdors d'informació, alhora que es treballa per definir un model de finançament estable pel projecte.

Tanmateix, la oficina tècnica del CBUC treballa per incrementar les funcionalitats dels serveis disponibles, tot incrementant la integració i interconnexió dels recursos existents amb els nous recursos i projectes que puguin sorgir.

Finalment, cal no oblidar que la Biblioteca Digital de Catalunya és un projecte que pot transcendir els límits del propi CBUC per, en serveis d'informació concrets, abastar sectors més amplis de la societat civil catalanes (tal com es fa actualment amb les bases de dades d'àmbit català).

Bibliografia i documentació

Anglada, L. *Working together, learning together: the Consortium of Academic Libraries of Catalonia*. En: Information technology and libraries 1999

Anglada, L.; Boada, A.. *El impulso de las tecnologías de la información y las comunicaciones a la cooperación entre bibliotecas universitarias*. En: Novatica. Nº 132 (Març-Abril 1998) p 45-48.

Potter, W. *Darreres tendències en consorcis de biblioteques universitàries d'àmbit estatal*. En: Library Trends. Vol 45, Nº 3 (winter 1997), p. 416-434.

Boada, A. *Accés a la informació en entorns de cooperació interbibliotecària. Els projectes del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya*.

En: Jornades Catalanes de Documentació(6es.: 1997: Barcelona. Col.legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 1997. p. 205-212.

Rusbridge, C. *Towards the hybrid library*. En D-Lib Magazine

<http://mirrored.ukoln.ac.uk/lis-journals/dlib/dlib/july98/rusbridge/07rusbridge.html>

ICOLC. *Declaració sobre la perspectiva actual i els usos preferits per a la selecció i adquisició de la informació electrònica* (traducció). En: <http://www.library.yale.edu/consortia/statement.html>

McFadden, B.; Stevens, H.; Helmer, J. *ICOLC3 Meeting February 22-24, 1998 "Vision" Survey Summary*
En: <http://www.library.yale.edu/consortia/coc3vision.html>